

مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی

(بانگاہی بر قانون مجازات اسلامی جدید)

---

www.ketab.ir

هدایت‌الله کاظمی

سرشناسه: کاظمی، هدایت‌الله، ۱۳۶۲.

عنوان قراردادی: ایران. قوانین و احکام *Iran. Laws, etc*

عنوان و نام پدیدآور: مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی (با نگاهی بر قانون مجازات اسلامی جدید) // هدایت‌الله کاظمی.

مشخصات نشر: تهران: دارالفنون، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۱۱۸ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۱۷۱-۲۹-۴

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۱۷-۱۱۸.

موضوع: مسئولیت جزائی شخصیت حقوقی -- ایران

موضوع: *Criminal liability of juristic persons -- Iran*

موضوع: مسوولیت (حقوق) -- ایران

موضوع: *Liability (Law) -- Iran*

موضوع: مسوولیت جزائی -- ایران

موضوع: *Criminal liability -- Iran*

موضوع: حقوق جزا -- ایران

موضوع: *Criminal law -- Iran*

رده‌بندی کنگره: ۸۳۳ MF

رده‌بندی دیویی: ۳۴۲.۵۵۰۲

شماره کتابشناسی ملی: ۴۲۴۹۷۸

نام کتاب: مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی (با نگاهی بر قانون مجازات اسلامی جدید)

مؤلف: هدایت‌الله کاظمی

ناشر: دارالفنون

ویراستار: فرزانه دلبری

صفحه‌آرا: سیدابراهیم مرتضوی

چاپ و صحافی: مجتمع چاپ اول

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۱۷۱-۲۹-۴

نوبت چاپ: اول - خرداد ۱۳۹۵

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۵۹۰۰۰ ریال

حق چاپ این اثر، برای مؤلف محفوظ است *

* دفتر مرکزی: تهران، خیابان ۱۲، فروردین، کوچه بهشت آیین، پلاک ۳۴، انتشارات دارالفنون *

www.DFNashr.ir

فهرست مطالب

فصل اول: اشخاص حقوقی

تاریخچه شخصیت حقوقی	۹
مفهوم اشخاص حقوقی	۱۰
بررسی لغوی و اصطلاحی شخص	۱۱
بررسی اصطلاحی واژه شخص	۱۱
بررسی واژه شخص حقوقی در قوانین	۱۱
صفات شخص حقوقی	۱۲
ماهیت شخص حقوقی	۱۳
نظریه واقعی بودن شخص حقوقی	۱۳
نظریه فرضی بودن شخص حقوقی	۱۶
مفاد و مبانی این نظریه	۱۶
نتایج این نظریه	۱۷
ماهیت شخص حقوقی در ایران	۱۸
انواع اشخاص حقوقی	۱۹
وجه افتراق اشخاص حقوقی عمومی و حقوق خصوصی	۲۱
اشخاص حقوقی حقوق عمومی	۲۴
اشخاص حقوقی متصدی امور مالی	۲۷
معنی و مفهوم حقوقی دولت	۲۹
دولت	۳۱
اشخاص حقوقی متصدی امور خاص	۳۲
اشخاص حقوقی حقوق خصوصی	۳۴
شرکت‌های تجاری	۳۴
تعریف شرکت	۳۴
انواع شرکت‌های تجاری	۳۶
تشکیلات و موسسات غیرتجاری	۳۸
اشخاص حقوقی موسسات انتفاعی	۳۸
اشخاص حقوقی موسسات غیر انتفاعی	۳۹

فصل دوم: مسئولیت کیفری

۴۱	..... سابقه تاریخی مسئولیت
۴۳	..... مفهوم مسئولیت
۴۳	..... مفهوم لغوی مسئولیت
۴۳	..... مفهوم مسئولیت در قرآن
۴۴	..... مفهوم مسئولیت از نظر دانشمندان حقوق
۴۶	..... مفهوم ضمان
۴۶	..... مفهوم لغوی
۴۶	..... مفهوم اصطلاحی
۴۷	..... مقایسه ضمان و مسئولیت
۴۸	..... انواع مسئولیت
۴۸	..... مسئولیت مدنی و مسئولیت کیفری
۴۹	..... مسئولیت مدنی
۵۰	..... مسئولیت کیفری
۵۰	..... مقایسه مسئولیت کیفری و مدنی
۵۳	..... علل عدم مسئولیت کیفری
۵۴	..... عدم بلوغ
۵۵	..... جنون
۵۶	..... اجبار

فصل سوم: مفهوم و مبانی مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی

۵۷	..... مسئولیت کیفری اشخاص حقیقی
۶۲	..... مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی
۶۴	..... بررسی و نقد دلایل مخالفت با پذیرش مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی
۶۴	..... دلیل اول: فقدان اراده قابل انتساب به اشخاص حقوقی و در نتیجه عدم تحقق عنصر معزنی جرائم
۶۸	..... دلیل دوم: نقض اصل شخصی بودن مجازات‌ها در صورت پذیرش مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی
۷۰	..... دلیل سوم: عدم امکان نیل به اهداف مجازات‌ها
۷۴	..... دلیل چهارم: عدم امکان ارتکاب جرم به طور مطلق توسط اشخاص حقوقی
۷۵	..... دلیل پنجم: عدم امکان ارتکاب برخی از جرائم توسط اشخاص حقوقی
۷۶	..... دلیل ششم: عدم امکان اعمال بسیاری از مجازات‌ها بر اشخاص حقوقی
۷۶	..... دلیل هفتم: ناروایی مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی به لحاظ مجازات مضاعف مدیران خاطی
۷۷	..... دلیل هشتم: عدم امکان احضار، جلب و یا بازداشت اشخاص حقوقی در رسیدگی مقدماتی
۷۷	..... بررسی و نقد دلایل موافقان پذیرش مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی

۷۷	.....	دلیل اول: ضرورت پذیرش مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی به دلیل واقعیات جرم‌شناسی
۷۹	.....	دلیل دوم: مشکل شناسایی اشخاص حقیقی مقصر در مجموعه مدیران و کارکنان اشخاص حقوقی
۷۹	.....	دلیل سوم: تضمین سلامت رفتار اشخاص حقوقی از طریق واداشتن سهامداران و مدیران
۸۰	.....	دلیل چهارم: کاستن از اعمال مجازات‌های سالب آزادی یا صدمه بدنی بر مدیران و کارکنان
۸۱	.....	دلیل پنجم: جبران خسارت زیاندیدگان به نحو مناسب‌تر
۸۱	.....	ضرورت پذیرش مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی
۸۲	.....	در زمینه مسئولیت کیفری
۸۴	.....	موارد خاص مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی
۸۸	.....	تجمیع مسئولیت کیفری اشخاص حقیقی و حقوقی
۸۸	.....	مسئولیت مدنی اشخاص حقوقی
۸۹	.....	مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی دولتی و یا عمومی غیر دولتی
۹۰	.....	مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی حقوق خصوصی
۹۱	.....	مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی در ارتباط با جرایم رایانه ای

فصل چهارم: مصادیق و مراتب کیفری اشخاص حقوقی

۹۳	.....	مقدمه
۹۴	.....	مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی در حوائس ایران پیش از انقلاب اسلامی
۹۶	.....	قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱
۹۶	.....	ماده واحده مربوط به ضبط اموال متعلق به احزاب که منسوخ می‌شوند مصوب ۱۳۲۸
۹۷	.....	قانون مقررات امور پزشکی و دارویی و مواد خوردنی و آشامیدنی مصوب ۱۳۳۴
۹۷	.....	قانون اقدامات تأمینی و تربیتی مصوب ۱۳۳۹
۹۸	.....	قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۴۶
۹۹	.....	قانون تشکیل شرکت‌های سهامی زراعی مصوب ۱۳۵۲
۱۰۰	.....	قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴
۱۰۰	.....	مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی در قوانین ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی
۱۰۰	.....	توجه مسئولیت جرائم ارتكابی اشخاص حقوقی به مدیران آنها
۱۰۲	.....	توجه مسئولیت جرائم ارتكابی اشخاص حقوقی به خود آنها
۱۰۵	.....	مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی در لایحه قانون مجازات اسلامی
۱۱۳	.....	مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی در برخی از کشورها
۱۱۴	.....	نتیجه‌گیری
۱۱۷	.....	منابع و ماخذ